

Overzicht van stemmingen in de Tweede Kamer

afdeling **Inhoudelijke Ondersteuning**

aan De leden van de vaste commissie voor
Buitenlandse Zaken, Defensie en Ontwikkelingssamenwerking

datum 19 februari 2020

Betreffende wetsvoorstel:
35154

Goedkeuring van de op 30 oktober 2016 te Brussel tot stand gekomen Brede Economische en Handelsovereenkomst (CETA) tussen Canada, enerzijds, en de Europese Unie en haar lidstaten, anderzijds (Trb. 2017, 13)

Eindstemming wetsvoorstel

Het wetsvoorstel is op 18 februari 2020 na hoofdelijke stemming met 72 stemmen voor (VVD, CDA, D66, ChristenUnie en Van Haga) en 69 stemmen tegen (PVV, GroenLinks, SP, PvdA, PvdD, 50PLUS, SGP, DENK, FVD en Van Kooten-Arissen) aangenomen door de Tweede Kamer.

Vóór stemmen de leden: Agnes Mulder, Anne Mulder, Nijkerken-de Haan, Omtzigt, Palland, Paternotte, Peters, Postma, Regterschot, Rog, Ronnes, Schonis, Segers, Sienot, Sjoerdsma, Smals, Sneller, Tellegen, Tielen, Van Toorenborg, Veldman, Verhoeven, Voordewind, Aukje de Vries, Weverling, Van Weyenberg, Wiersma, Van Wijngaarden, Wörsdörfer, Van 't Wout, Yeşilgöz-Zegerius, Ziengs, Aartsen, Amhaouch, Becker, Belhaj, Van den Berg, Bergkamp, Van Beukering-Huijbregts, Den Boer, Van den Bosch, Bosman, Bouali, Bruins, Van Dam, Diertens, Dijkhoff, Remco Dijkstra, Dik-Faber, Van Eijs, El Yassini, Geluk-Poortvliet, Van Gent, Geurts, Van der Graaf, De Groot, Groothuizen, Van Haga, Harbers, Rudmer Heerema, Pieter Heerema, Hermans, Jetten, Koerhuis, Kuik, Laan-Geselschap, Van der Linde, Lodders, Von Martels, Van Meenen, Middendorp en Van der Molen.

Tegen stemmen de leden: Edgar Mulder, Nijboer, Van Nispen, Van Ojik, Ouwehand, Öztürk, Özütok, Ploumen, Van Raak, Van Raan, Renkema, De Roon, Sazias, Smeulders, Van der Staaij, Stoffer, Wassenberg, Van Weerdenburg, Westerveld, Wilders, Van Aalst,

Amendementen zijn in volgorde van stemming - op artikelnummer - weergegeven: allereerst de aangenomen en/of overgenomen amendementen, vervolgens de verworpen of ingetrokken amendementen en tenslotte eventuele moties. Vervangen amendementen zijn d.m.v. een → aangegeven: bijv. 7 → 8 → **20**. Amendement nr. 7 is vervangen door amendement nr. 8, dat op zijn beurt vervangen is door amendement nr. 20. De vette notatie van het stuknummer geeft aan dat dit het definitieve amendement is. De stemmingslijsten worden gemaakt op basis van de ongecorrigeerde draad van de vergadering.

datum 19 februari 2020

blad 2

Agema, Alkaya, Arib, Asscher, Azarkan, Baudet, Beckerman, Beertema, Van den Berge, Bisschop, Martin Bosma, Bromet, Buitenweg, Tony van Dijck, Emiel van Dijk, Gijs van Dijk, Jasper van Dijk, Diks, Ellemeet, Van Esch, Futselaar, Van Gerven, De Graaf, Graus, Helder, Hiddema, Hijink, Van den Hul, Jansen, Karabulut, Van Kent, Kerstens, Klaver, Van Kooten-Arissen, Kops, Kröger, Krol, Kuiken, Kuzu, Kwint, Laçin, Van der Lee, Leijten, Madlener, Maeijer, Marijnissen, Markuszower en Moorlag.

Verworpen amendement

Artikel 1a

7 → 8 (Weerdenburg en Bisschop) over goedkeuring met tweederde meerderheid.

De verdragscomités die door CETA in het leven worden geroepen zijn besluitvormingsorganen, bestaande uit vertegenwoordigers van Canada en de Europese Unie. De verdragscomités moeten CETA verder ontwikkelen, aanvullen of ten uitvoer leggen. Zij zijn bevoegd om bindende besluiten te nemen, die zonder verdere ratificatie door lidstaten moeten worden overgenomen. Het Europees Parlement en de nationale parlementen zijn niet betrokken bij het besluitvormingsproces, ook al zijn de comités actief op gebieden waarvoor ook de lidstaten verantwoordelijk zijn. Het Europees Parlement wordt slechts (achteraf) geïnformeerd. Dit maakt een effectieve controle onmogelijk.

De indiener acht dit een inperking van de Nederlandse soevereiniteit en een afwijking van het bepaalde in artikel 81 van de Grondwet, en in het bijzonder de daaraan ten grondslag liggende uitgangspunten en fundamenten van ons constitutioneel bestel.

Naar de mening van de indiener komt het democratisch-rechtsstatelijke beginsel van het primaat van de wetgever, dat inhoudt dat het aan de wetgever in formele zin (regering én Staten-Generaal gezamenlijk) is de voornaamste afwegingen van overheidsbeleid te maken, en het effectief uit moeten kunnen oefenen van controle op de regering, tot uitdrukking in artikel 81 van de Grondwet, dat luidt:

“De vaststelling van wetten geschiedt door de regering en de Staten-Generaal gezamenlijk.”

Controle door de volksvertegenwoordiging en de rol van de volksvertegenwoordiging als medewetgever dragen bij aan de democratische legitimatie van essentiële beslissingen of wetgeving.

Omdat besluiten van CETA-verdragscomités niet onderhevig zijn aan effectieve parlementaire controle – op Europees niveau, noch op nationaal niveau – voordat die besluiten bindend worden voor lidstaten, is dat in strijd met de beginselen van de parlementaire democratie.

Als een verdrag afwijkt van de Grondwet is voor de goedkeuring daarvan een gekwalificeerde meerderheid nodig in beide Kamers, zoals bepaald in artikel 91, derde lid, van de Grondwet.

datum 19 februari 2020

blad 3

De goedkeuringswet van CETA bevat naar de mening van de indiener ten onrechte geen bepaling waarin onder verwijzing naar artikel 91, derde lid, van de Grondwet een dergelijke meerderheid voor goedkeuring van het verdrag vereist is. Indiener wil die omissie herstellen met dit amendement.

Steun voor deze zienswijze kan gevonden worden in een rapport van het Instituut voor Staats- en bestuursrecht van de Universiteit Utrecht, geschreven in opdracht van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (Kamerstukken I 2003/04, 27 484 (R 1669), nr. 289) waarin duidelijk wordt aangegeven wat de gedachte achter de gekwalificeerde meerderheid voorgeschreven door artikel 91, derde lid, van de Grondwet is:

“De eis van een twee-derde meerderheid die nodig is om het Koninkrijk te kunnen binden aan een van de Grondwet afwijkend verdrag vindt zijn ratio in de ‘materiële grondwetswijziging’ die besloten ligt in het partij worden bij een dergelijk verdrag. [...] Met name wanneer het gaat om verdragen waarbij aan (organen van) internationale organisaties bevoegdheden worden toegekend die de constitutionele regels en verhoudingen binnen de Nederlandse rechtsorde wijzigen of daartoe noodzaken, kan dit leiden tot afwijken van de Grondwet.” (Kamerstukken I 2003/04, 27 484 (R 1669), nr. 289, p. 19 en 23).

Onderstreept wordt nog, dat ook indien men van mening is dat CETA geen strijd oplevert met de letterlijke tekst van de bepaling van artikel 81 van de Grondwet, uit voornoemd rapport volgt – en door het kabinet bevestigd is – dat strijd met de letterlijke tekst niet vereist is:

“De grondwetsgeschiedenis wijst [...] uit dat het de opvatting van de grondwetgever was, dat afwijking van – al dan niet in de Grondwet vastgelegde – essentialia van het constitutionele bestel niet toegestaan is, ook niet wanneer deze essentialia en fundamenten niet in de grondwetsbepalingen zijn neergelegd.” (Kamerstukken I 2003/04, 27 484 (R 1669), nr. 289, p. 22, en nr. A, p. 5).

Verworpen. Voor: SP, GroenLinks, PvdD, DENK, Van Kooten-Arissen, SGP, PVV en FVD.

Moties

35.154 / 35.155, 9 (Diks c.s.) over brievenbusfirma's uitsluiten van investeringsbescherming onder CETA.

Aangenomen. Voor: SP, PvdA, GroenLinks, PvdD, DENK, Van Kooten-Arissen, 50PLUS, D66, SGP, CDA, ChristenUnie, PVV, FVD en Van Haga.

35.154 / 35.155, 10 → 24 → **27** (Diks c.s.) over geen verlaging van importtarieven op producten van fossiele brandstoffen in EU-handelsverdragen.

Aangehouden.

datum 19 februari 2020

blad 4

35.154 / 35.155, 11 (Diks en Van Kooten-Arissen) over geen EU-handelsverdragen over landbouwproducten.

Verworpen. Voor: SP, GroenLinks, PvdD, Van Kooten-Arissen en de PVV.

35.154 / 35.155, 12 (Ouwehand) over het openbaar maken van verslagen van de CETA-comités over landbouwgif en vlees.

Aangehouden.

35.154 / 35.155, 13 → **28** (Ouwehand c.s.) over intrekking van de Nederlandse steun voor het Mercosur-verdrag.

Verworpen. Voor: SP, PvdA, GroenLinks, PvdD, Van Kooten-Arissen, SGP, ChristenUnie, PVV en FVD.

35.154 / 35.155, 14 (Ouwehand) over geen met chemicaliën bewerkt kippenvlees op de Europese markt.

Verworpen. Voor: SP, PvdA, GroenLinks, PvdD, DENK, Van Kooten-Arissen, 50PLUS, PVV en FVD.

15 (Alkaya) over meer democratische controle en transparantie inzake de verdragscomités.

Aangenomen. Voor: SP, PvdA, GroenLinks, PvdD, DENK, Van Kooten-Arissen, 50PLUS, SGP, ChristenUnie, PVV en FVD.

35.154 / 35.155, 16 (Alkaya) over verwijdering van exclusieve bescherming van buitenlandse investeerders.

Verworpen. Voor: SP, PvdA, GroenLinks, PvdD, DENK, Van Kooten-Arissen, 50PLUS, SGP, PVV en FVD.

35.154 / 35.155, 17 (Jetten en Bouali) over het gezamenlijk optrekken van de EU en Canada voor klimaatdoelstellingen en dierenwelzijn.

Aangehouden.

35.154 / 35.155, 18 (Amhaouch en Voordewind) over flankerende maatregelen bij onevenredig nadelige effecten.

Aangenomen. Voor: PvdA, 50PLUS, D66, VVD, SGP, CDA, ChristenUnie en Van Haga.

35.154 / 35.155, 19 (Amhaouch c.s.) over een evaluatie van het functioneren van ICS in CETA.

Aangenomen. Voor: SP, PvdA, GroenLinks, PvdD, Van Kooten-Arissen, 50PLUS, D66, VVD, SGP, CDA, ChristenUnie, FVD en Van Haga.

35.154 / 35.155, 20 (Voordewind en Amhaouch) over afspraken met Canada over certificering van landbouwproducten.

Aangenomen. Voor: SP, PvdA, GroenLinks, Van Kooten-Arissen, 50PLUS, D66, VVD, SGP, CDA, ChristenUnie, PVV, FvD en Van Haga.

datum 19 februari 2020

blad 5

35.154 / 35.155, 21 (Voordewind en Amhaouch) over een omschakelingsfonds kringlooplandbouw.

Aangenomen. Voor: SP, PvdA, GroenLinks, PvdD, Van Kooten-Arissen, 50PLUS, D66, VVD, SGP, CDA, ChristenUnie en Van Haga.

35.154 / 35.155, 22 (Baudet) over geen voorlopige toepassing van verdragen in afwachting van parlementaire goedkeuring

Verworpen. Voor: SP, GroenLinks, PvdD, DENK, Van Kooten-Arissen, PVV en FVD.

35.154 / 35.155, 23 (Baudet) over verzet tegen handelsverdragen met investeerder-staatarbitrage.

Verworpen. Voor: SP, PvdD, DENK, Van Kooten-Arissen, SGP, PVV en FVD.